

KESKUSTELUALOITE 11/2012 vp

Lastensuojelun nykytilan arviointi ja puutteiden korjaaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Oman isän ja äitipuolen pitkään harjoittama raaka väkivalta kahdeksanvuotiasta helsinkiläistyttyä kohtaan ja lopulta tytön tukehduuttaminen on järkyttänyt syvästi kansalaisia. Pikku-Eerikan lohduton elämä ja turha kuolema on nostanut aiheellisesti keskusteluun suomalaisen lastensuojelun käytännöt ja ilmiselvät puutteet.

Eerikan tapauksessa sosiaalitoimi vastaanotti toistakymmentä lastensuojeluilmoitusta ja sijoitti pahoinvoivan lapsen hetkeksi kodin ulkopuolelle sijaishuollon yksikköön, mutta palautti hälyttävistä merkeistä huolimatta tytön isänsä luo ja antoi näin kaltoinkohtelun ja pahoinpitelyjen jatkua. Tyttö kuoli vain pari päivää kotiin palauttamisen jälkeen.

Lastensuojeluviranomaisten toiminnasta on nyt tehty rikosoikeudellinen prosessi.

Miten on mahdollista, että monien viranomaisten toimista huolimatta pienen lapsen ranka elämä ja toistuvat traumaattiset kokemukset eivät hahmottuneet viranomaisille niin, että lapsi olisi voitu pelastaa? Miksi lapsen hätää ja lastensuojeluilmoitusten tekijöiden huomioita ei otettu todesta? Millainen on suomalaisen lastensuojelun laatu, kun tällaista pääsee tapahtumaan? Kuka valvoo lastensuojeluviranomaisten koko ketjun toimintaa? Johtuvatko traagiset tapaukset resurssipulasta, vääristä asenteista vai siitä, että lasta ei aidosti kuulla? Jyräävätkö biologisten vanhempien oikeudet liian monessa tapauksessa lapsen edun?

Eerikan tapaus on vain jäävuoren huippu. Suomessa kaltoinkohdellaan ja jätetään kodeissa il-

man hoitoa, ruokaa ja hoivaa suuri määrä lapsia. Lastensuojelun toimintatavoista on vihdoinkin keskusteltava avoimesti. Toimintamallien ja -periaatteiden tasolla pitää pystyä kertomaan, miten lapsia suojellaan ja miten järkyttäviltä tragedioilta jatkossa vältytään. Salassapidon suojamuurin taakse ei voi enää piiloutua. Valtiovallan on otettava vastuu lastensuojelun laadun arvioinnin järjestämisestä. Lastensuojelulaki lähtee yksiselitteisesti lapsen edun näkökulmasta silloin, kun päätetään lapsen elämään keskeisesti vaikuttavista asioista, kuten siitä, voiko lapsi asua vanhempiensa luona, riittävätkö avohuollon tukitoimet vai vaativatko terveet kasvuolot lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle.

Lastensuojelulaista puuttuu Suomessa pysyvän huostaanoton mahdollisuus. Tämä on johtanut usein lasten ja nuorten pallotteluun kodin ja sijaishoitopaikkojen välillä. Lapsi tai nuori ei uskalla kiintyä kehenkään, kun edessä voi biologisten vanhempien vaatimuksesta olla paluu tilapäisesti kotiin. Biologisten vanhempien oikeudet eivät saa ajaa lapsen edun edelle. Suuri ongelma on myös se, että sijaisvanhemmilla ei nykyisessä lainsäädännössä ole lainkaan oikeuksia tulla kuulluksi lapsen asioissa, vaikka lapsi olisi asunut sijaisperheessä vuosikausia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun lastensuojelun nykytilan arvioinnista ja puutteiden korjaamisesta.

KA 11/2012 vp — Aila Paloniemi /kesk ym.

Helsingissä 6 päivänä syyskuuta 2012

Aila Paloniemi /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Mikko Savola /kesk
Eila Tiainen /vas
Markku Rossi /kesk

Ilkka Kantola /sd
Tapani Tölli /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Anssi Joutsenlahti /ps
Kauko Tuupainen /ps